

ELEKTRONISCHE SPOORWEGBILJETTEN

We hebben al enkele maanden geleden een bericht gepubliceerd over een proef met elektronische machines voor de uitreiking van spoorwegbiljetten. Het systeem zou uitgebreid worden indien de proeven gunstige resultaten opleverden.

Die proeven zijn gunstig uitgevallen. De stations worden dan ook geleidelijk over heel het Belgisch net met die machines uitgerust.

Het gaat om kleine autonome computers die uitgerust zijn met een vast geheugen, met twee geheugens met magneetschijven, met een bedieningstoetsenbord, met een controlescherm en met een apart toestelletje dat met lichtcijfers de prijs aangeeft.

Met die machine kunnen biljetten worden uitgereikt volgens alle denkbare formules; dit geldt in elk geval voor alle formules die in de tariefreglementen van de N.M.B.S. zijn opgenomen, op een of andere uitzondering na (groepsbiljetten bv.).

In het geheugen op magneetschijf komt de volledige lijst van de stations voor, met de afstanden, een formule voor berekening van de prijs, een lijst van alle prijsverminderingen en van de toeristische formules met degressieve prijs. Elk station heeft zijn eigen schijf en kan alleen biljetten uitreiken om daar te vertrekken (men kan dus in Brussel Centraal geen biljet Gent-Oostende vragen).

Elke informatie kan in de vorm van een numerieke code ingevoerd worden: vier cijfers voor de stations, twee cijfers voor de prijsverminderingen en toeristische formules.

Het toestel heeft een numeriek toetsenbord voor de invoering van de gegevens, een toetsenbord met de voornaamste prijsverminderingen en de formules betreffende de klas, het traject (enkele reis of heen- en terugreis) en andere aanwezigingen. Er is ten slotte een derde toetsenbord waarmee elk station het werk nog sneller kan uitvoeren. Elk station kan immers, volgens zijn verkeer en de biljetten die in het algemeen worden gevraagd, vooraf de kenmerken van een dertigtal andere stations programmeren; in die gevallen moet er geen numerieke code meer samengesteld worden: één enkele toets volstaat om de machine haar werk te laten doen. De biljetten worden met een naalddrukker vervaardigd; dat toestel vermeldt daarop de datum, het uur, het nummer van het uitgereikte biljet, de stations van vertrek en van aankomst, de klas, het traject en de prijs; in voorkomend geval wordt eveneens een vermelding betreffende een prijsvermindering op het biljet aangebracht. Gaat het om formules zoals „Een mooie dag te ...”, waarbij toeslagen moeten betaald worden, dan wordt daarvoor een aanvullend biljet gemaakt (bv. bezoek aan de dierentuin voor een mooie dag te Antwerpen).

Bepaalde codes zijn niet verenigbaar. Zo kan een prijsvermindering voor wezen niet worden samengevoegd met de prijsvermindering voor

een kind; die combinatie wordt door de machine automatisch uitgesloten. In bepaalde andere gevallen doet het zich voor dat de machine zelf de reiziger een voordeliger prijsformule voorstelt. Even een voorbeeld om dit duidelijk te maken: er wordt een retourbiljet gevraagd voor Oostende; de machine meldt onmiddellijk dat het biljet voor een dag aan zee verkieselijk is; de reiziger moet dan aan de loketbediende zeggen dat hij dezelfde dag terugkeert en moet de raad van de machine opvolgen.

Al de uitgevoerde verrichtingen worden op een tweede magneetschijf geregistreerd; de centrale computer maakt geregeld van die gegevens gebruik. Op die manier kan men zeer gedetailleerde statistieken opmaken en bijvoorbeeld aan de treindienst melden dat in een bepaald station tussen zeven en acht uur de hoeveelheid aangeboden plaatsen onvoldoende is, terwijl er tussen acht en negen uur te veel plaatsen beschikbaar zijn. Die zeer nauwkeurige statistieken, die vollediger zijn dan vroeger, doen de N.M.B.S. de middelen aan de hand om de vraag beter te beantwoorden en dit op een zeer vlotte en zeer genuanceerde wijze. Het werk wordt ook voor de loketbedienden gemakkelijker; dit stemt ze gunstiger om de reizigers te woord te staan en die reizigers zullen minder geërgerd worden daar ze niet zo lang meer moeten aanschuiven, wat eveneens een belangrijk voordeel is.

Het gebruik van die elektronische machines is ook een nieuwigheid voor de abonnees. Voortaan kan de reiziger een abonnement aanvragen met een zeer duidelijk formulier. De centrale computer van de N.M.B.S. drukt dan voor hem een abonnementskaart met een nummer (dat de reiziger tijdens heel zijn loopbaan als abonnee behoudt); die kaart wordt aan de aanvrager afgegeven in het door hem gekozen station (het station van zijn woonplaats). Met die kaart kan de abonnee achteraf zijn abonnement laten verlengen in elk station waar er een elektronische machine voorhanden is; het bewijs van geldigheid van zijn abonnement is dan het biljet dat door de machine is gedrukt. De geldigheidsperiode kan gedurende een beperkte tijd worden onderbroken, zodat men nadien dan geen nieuwe aanvraag moet doen, met al de administratieve besommeringen die daaraan verbonden zijn. Bij tariefverhogingen worden er nieuwe abonnementskaarten gedrukt en aan de abonnees in het station van hun woonplaats zonder verdere formaliteiten afgegeven.

Dit systeem werkt al uitstekend voor maandabonnementen, kwartaalabonnementen en jaarabonnementen. Voor weekabonnementen is de invoering ietwat moeilijker, daar er soms autobustrajecten op voorkomen, zodat de NMVB bij het opmaken van de abonnementen moet betrokken worden.

MISTER CASH IN DE STATIONS

De klanten van het Gemeentekrediet en de Generale Bankmaatschappij beschikken sedert enkele tijd over een praktisch net van automaten, voor het storten en opnemen van geld, dat 7 dagen op 7 en 24 uur op 24 functioneert: Mister Cash. Beschikbaar geld, op elk moment. De sleutel — de Sesam, als u wil — van de kleine box: een magnetische kaart en een geheime code.

Sedert begin september zijn de mogelijkheden nog verder uitgebreid.

Zeven Belgische stations — Brussel Zuid, Centraal en Noord, Antwerpen Centraal, Luik Guillemins, Charleroi Zuid en Gent-St.-Pieters — zijn uitgerust met een Mister Cash terminal. Zowel iedere reiziger die een internationaal biljet koopt als deze die zijn abonnement hernieuwt kan dit doen zonder geld noch cheque te hoeven manipuleren.

De reiziger overhandigt aan de lokettist zijn Mister Cash-kaart, die in de terminal wordt geschoven. Op een klein apparaat, geplaatst langs de kant van de reiziger, stelt deze, uit ieders zicht, zijn geheim codenummer samen. De lokettist geeft aan de centrale ordinator het te betalen bedrag door. De ordinator kan de operatie weigeren of aannemen, volgens het bedrag dat zich op de rekening bevindt (waarvan, terloops gezegd, de lokettist nooit weet kan hebben). Wanneer de operatie wordt aanvaard, wordt alles automatisch geëregistreerd en de klant ontvangt, samen met zijn vervoerbewijs, een bevestigingsticket.

Het systeem werkt op proef voor de duur van een jaar. Het lijdt geen twijfel dat het een zeker succes zal kennen bij de houders van een Mister Cash-kaart. Na een vijftiental dagen in gebruik, werden reeds bijna 200 betalingen uitgevoerd op deze wijze. Misschien weinig, op het eerste gezicht. Maar de informatie over deze nieuwe mogelijkheid had nog niet ten volle haar draagwijdte bereikt en het effect had zich dus nog niet ingewerkt. Dit moet worden gezien over een langere tijdspanne.